

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРАЗНИКА

Брой 24 • год. ХСVII • 21 декември 2018 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

18 ДЕКЕМВРИ (6 ДЕКЕМВРИ СТАР СТИЛ) 1844 Г. В ДОГАНХИСАР СЕ РАЖДА ЛЕГЕНДАРНИЯТ СИН НА БЪЛГАРИЯ ПЕТКО КИРКОВ КАРАКИРКОВ – КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА. НА ТОЗИ ДЕН ПАМЕТНИЦИТЕ НА ВОЙВОДАТА СА ОБСИПЕНИ С ВЕНЦИ И ЦВЕТА

ЖИВ И СЛЕД СМЪРТТА СИ

ПЕНКА ЧАКАЛОВА- ГЕНЕВА

Капитан Петко войвода – име легенда, име пред което коленичи цял един народ – българският. Делят ни цели 174 години от велик ден в българския календар – 6 декември 1844 г. по стар стил, 18 декември по нов, в който Доганхисар даде на България своя легендарен син ПЕТКО КИРКОВ КАРАКИРКОВ – КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА!

Заслушаш ли се в тайнственото шумолене на Китка, Козалан, Курбалъка, Армаганската долина, попили толкова много тракийска кръв, прикътани в пазвата си непогребани, неопети, без кръстове и китка цвете тракийски българи, на които се белеят костите и ветреят перчемите на ергените и плитките на момите и до днес, заслушаш ли се в бълбукането на Малката и Голямата река и тракането на колелата на мелниците и тепавиците по тях, ще чуеш страдалческия вик на Доганхисар в Беломорска Тракия, където е била вързана люлката му, ще чуеш и най – прекрасните песни, изпяти за непрежалимия син – Капитан Петко войвода.

За него е нашата молитва днес, за него – синът на Грудата и Кирко Каракиркови от село Доганхисар, днес в пределите на Република Гърция с новото име Исими. През кръска на забравата ще чуем шепота на миналото и от него ще вземем не пепелта, а огъня на жаравата, за да направим нашия земен поклон пред неговия борчески път и величава смърт. Той, единствен в историята на България, преминава през горилото на борбата на българския народ за освобождение от турско робство през трите ъ етапа – хайдутство, четничество и участник в Освободителната Руско – турска война, се извиси до пантеона на безсмъртието и записа със златни букви името си до имената на Ботев и Левски.

Но кой е той? Той е четвъртото дете от деветте Каракиркови чада, той е хайдутинът, защитникът на беззащитното българско население, четникът от Гарибалдийската армия, освободителят на Родопите и два пъти капитан, вторият път званието му е присъдено от руския император Александър II, капитан от руската армия. Той е революционерът, който се ръководи от своето верую, че всеки народ трябва да живее свободно, затова призовава: „Момчета, работете за свободата на заробеното ни Отечество!“, той е демократът, който издига призива: „Да не се делим ни в лошо, ни в благатко време!“, той е родолюбецът, който издига черно знаме над покрива

на къщата си с надписа: „Те погребяха България!“ Съдбата му е съдба еднаква със съдбата на всичките му братя, а тя е – могат ли сами да завиват навушката и завързват тасмите на цървулите си, да се цаняват като овчарчета по чифлициите на турските аги и бейове: и Матю, и Митрю, и Вълчо и Стайко. Съдба ли е или борбен дух не зная, но Матю е убит от наемни убийци на Мехмед бей от с. Бахши бей, Ференско, Миртю, моят пращад, е ослепен в галиболския затвор с торба негасена вар, надяната на главата му, Вълчо е убит в Анадола като войник, Стайко е четник в Първа Родопска дружина на брат си Петко и е убит над село Гълъбово, в Стайкови ливади, по пътя Пловдив – хижа Здравец от пълчищата на Сенклар, а Петко, Петко едва 17 годишен тръгва да мъсти за брат си Матю и братовчед си Вълчо. И така, цели 17 години броди по Родопската планина, за да закриля българското онеправдано население от турските набези на бейове, кърсердари, паши и редовна турска армия и да отстоява правото на същата тази планина, заедно с населението ѝ, да остане в пределите на България. И той успява. От 101 битки с турските поробители носи по тялото си 33 прободни и куршумени рани, а главата му е оценена за 10 000 турски лири.

Ако се позовем на родовата памет ще видим и душевната същност на Петко Кирков Каракирков – Капитан Петко войвода. Той е обичан син, брат, срику и внук. Спомените на Стоя Каракиркова, жена на брат му Митрю, говорят за неговата голяма обич към роден дом и Родина. При последното си идване в с. Доганхисар, преди да замине за Русия, той посещава родната си къща, хваща

се за перилата на вратата и с дълбока обич възкликва: „Милата ми бащина къща, дето я няма никъде по света! Ходиш къде ходиш, все при нея се връщаш. Няма нищо по – хубаво от родната ми къща!“ Друг път той посещава снаха си Стоя, която е лехуса (родилка) до 40 дена, но по традиция не може да влезе при нея и послушва съвета ѝ: „Доверю, земи еднъ главня от огнището и я тури на прага.“ Така той влиза при детето, пита как се казва, тя му казва Грудата, на майка ти, погалва го по главичката и му оставя сребърна пара. В рода ни тя е известна като Петковата пара. Сред спомените са и преобличането му като каракачинин, каракачини са и момчетата му и играят хоро на селския мегдан пред погледите на турската потеря. Тука е и последното Петково хоро, когато Доганхисар е освободен от руските войски, а Петко и дружината му са посрещнати извън селото от цялото доганхисарско население като герои. На мегдана той хваща за ръка снаха си Стоя и повежда първото свободно българско хоро. Примерите са безбройни, но тези, които цитирам са само бегъл шрих от неговото голямо родолюбиво сърце, което бие в красивата му родопска осанка. Животът на Капитан Петко Войвода е една необятна вселена, която все още не е проучена задълбочено и в пълнота нито от неговите биографи, нито от неговите изследователи. В дълг към него са бъдещите историци, философи, родолюбиви българи и ние наследниците на Каракирковия род. Третата ми книга: „Спомен и памет за Каракирковия род, родът на Капитан Петко Войвода“ и четвъртата „Паметниците на Капитан Петко войвода“ са само един мой изпълнен родов дълг. Легендарният син на България се радва на всенародната обич и преклонение пред борческия му житейски път. За него са написани и изпяти повече от 200 песни и издигнати 26 паметника и паметни знаци, 4 от които са извън пределите на България: с. Доганхисар, Република Гърция, родното място на исполина, Киев – Украйна, Рим – Италия на Гарибалдийския хълм до паметника на Гарибалди и алеята на гарибалдийци, откъдето Петко гледа Рим и цял Рим гледа Петко и колоната му в Чикаго, САЩ, направена от художника родолюбец от Сливен Иван Хаджиминнов, безвъзмездно в Алеята на българската слава пред църквата „Св. Иван Рилски – Чудотворец“.

Продължава на 2-а стр.

ЧЕСТИТО РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО!

ЩАСТЛИВА НОВА ГОДИНА!

Момент от коледния концерт на тракийци в Хасково

ПОЗДРАВЛЕНИЯ ЗА ПРАЗНИЦИТЕ

Председателят на СТДБ Красимир Преманов изпрати до председателите и членовете на тракийските дружества – членове на Съюза, писмо, в което от свое име и от името на Централното ръководство отправя искрени поздравления и благопожелания по повод наближаващите Коледни и Новогодишни празници. В писмото се казва: „Уверен съм, че сега в дните на равностетка в края на календарната година, вашата работа е поредното доказателство за силата на неразривната ви връзка с тракийската кауза и дълбоката ви съпричастност с нашата обща голяма цел. Високо оценявам вашите усилия да допринесете с ум, сърце и воля – за издигане на авторитета на тракийската организация и утвърждаването ѝ в обществото, като гарант, застъпник и символ на българщината. Оптимист съм, че ни чака успешна и ползотворна нова година на съвместна работа като колеги, съмишленици и партньори, която ще се реализира в бъдещи значими идеи, инициативи и проекти.“

ПОЧЕТОХМЕ ЕКЗАРХ АНТИМ ПЪРВИ

130 години от смъртта на първия предстоятел на възстановената ни църква

Екзарх Антим: „Ще бъда блажен, ако с моята саможертва възкръсне България за нов свободен живот!“ Заупокойна света литургия и панихида в памет на приснопамятния Български екзарх Антим I бе отслужена от Видинския митрополит Даниил и синодни митрополити в църквата „Свети Николай“ в памет на 130 години от смъртта на българския Екзарх и Видински митрополит Антим I. Десетки видинчани изпълниха църквата. Тук бе и кметът на Видин Огнян Ценков. Слово от името на патриарх Неофит прочете архимандрит Василий, протосингел на Софийската епархия. Според Негово Светейшество първият предстоятел на възстановената от забравата наша Православна църква съчетава преданост към църквата и жертвост за народа си.

КРЪГЛА МАСА ЗА АКАД. ЛЮБОМИР МИЛЕТИЧ

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

По повод 155 годишнината от рождението на акад. Любомир Милетич тракийското дружество „Георги Сапунаров“, народното читалище „Тракия – 2008“, Регионалният исторически музей, Държавният архив и регионалното историческо дружество „Клокотница“,

организираха кръгла маса на тема „Историческата заслуга на акад. Любомир Милетич“.

Срещата се проведе в залата на Регионалния исторически музей – Хасково на 4 декември т.г.

Да отдадат своето уважение към големия учен и летописец на разорението на тракийските българи се стекоха

десетки потомци от региона на Хасково, където бежанската вълна най-напред е намерила своето спасение от геноцида.

Да осветлят научната и изследователската дейност на академика, бяха поканени доц. д-р Милен Куманов и г-жа Д. Костадинова от Българската академия на науките – София.

В своето изказване доц. д-р Куманов сподели, че за-

слугите на акад. Милетич към нашата история са големи, „той е изпълнил своя граждански дълг, но ние нашите поколения сме негови длъжници сега“.

По темата взеха отношение Кирил Сарджев, д-р

Красимира Узунова от РИМ – Хасково, д-р Георги Граматиков – историк изследовател, който сподели, че първата спирка от обиколката на Л. Милетич в региона на Тракия е била град Ивайловград, откъдето той е започ-

нал описанието на злодеянията на башибозука върху тракийското население.

Като ревностен изследовател и продължител на делото на акад. Л. Милетич бе посочен и покойният вече д-р Кирил Бакърджиев.

ЖИВОТЪТ НА ЕДИН БЛАЖЕН БЪЛГАРИН

Хроника

На 1 декември отбелязахме блажената смърт на първия български екзарх от новата ни история.

Антим I е първият български екзарх (от 1872), виден политик и общественик, останал в историята най-вече като борец за независимостта на Българската църква и за засилване на нейната роля като обединител на народа. Негови са думите: „Ще бъда блажен, ако с моята саможертва възкръсне България за нов свободен живот!“

Роден през 1816 г. в Лозенград, Източна Тракия със светско име Атанас Чалков. През 1837 г. приема монашеството в Хилендарския манастир. През 1843–1844 г. учи в най-реномираното светско училище в Османската империя – Великата гръцка народна школа в цариградския квартал Куручешме. През 1848 г. завършва с първия випуск богословското училище на Великата Христова църква в Халки, Гърция. От запазената диплома, написана на старогръцки език на прегамент през 1848 г. става ясно, че бъдещият екзарх е завършил училището с отличие, че преподавател по свещено богословие и философия му е бил ректорът Константин Типалд, а сред подписите е и този на Неофит йеромонах Рилски – професор по славянска филология. Постъпва в Одеската духовна семинария със стипендия, издействана от руския консул в Измир. Продължава образованието си в Московската духовна академия, която завършва през 1856 г. с магистерска степен по богословие. Заради изрядните си качества бил ръкоположен в йеромонашески сан лично от митрополит Филарет Московски. От Русия бъдещият екзарх се завръща в

Цариград и Патриаршията го удостоява с архимандритско достойнство. Известно време е преподавател и ректор на богословското училище на о. Халки.

През 1861 г. архимандрит Антим е ръкоположен за варненско-преславски, а през 1868 г. – за видински митрополит. Същата година отхвърля църковното подчинение на Цариградската патриаршия и повежда борба за независима българска църква.

На 20 февруари 1870 г. излиза султански ферман за учредяването на Българската екзархия трябвало. През март 1871 г. митрополит Антим е избран за член на Привременния синод на Българската екзархия и участва в църковно-народния събор от 1871 година.

На 16 февруари 1872 г. митр. Антим е избран от Църковно-народния събор за български екзарх. Активният и просветен екзарх играе съществена роля в борбата с униатската пропаганда, за изграждане на Екзархията и за културно-просветното издигане на българския народ. Екзарх Антим I подпомага морално и материално освободителното движение за освобождение от турско иго. В екзархийския дом в Цариград той се среща с Христо Ботев (есента на 1875 г.) и други революционери, дава им пари за подготовката на Априлското въстание и ги благославя с думите: „Бъдете благословени, Вие български чеда. Когато се върнете при Вашите другари във Влашко, предайте им, че от високия екзархийски престол, на който ни поставиха, както Вие достойни

чеда на България, аз не ще престана да бъда носител на духа на народа си и с най-буден поглед и твърдо постоянство ще вървя към постигане на великата негова национална задача (освобождението).“ След жестокото му потушаване и Баташките кланета през 1876 г., по инициатива на екзарх Антим I са събрани доказателства за турските жестокости в Перушица и Батак. Екзарх Антим I ги обобщава в доклад, изпратен до посланиците на великите сили в Цариград. Той уведомява и правителствата им за турските жестокости, като на свои разноски изпраща Марко Балабанов и Драган Цанков в Западна Европа, а сам оглавява делегация до турско прави-

телство в защита на българския народ. Дейността на екзарх Антим I води до свикването на Цариградската посланическа конференция през декември 1876 година. Въпреки натиска на турския външен министър, той отказва да изпрати благодарствен адрес от българския народ до султана и конференцията, с думите „Не можем да благодарим на правителство, което коли, беси и угнетява народа!“

През януари 1877 г. Антим I проваля специално свиканото „Велико народно събрание“ в Цариград, като нарочно се „подхлъзва“ в Цариградската баня. Единствена цел на събранието е била екзарх Антим да се отрече публично турските кланета.

На 14 април 1877 г. с везирска заповед екзарх Антим I е свален от екзархийския престол. След кратък съд Мидхат паша го осъжда на смърт за държавна измяна. След скорошен преврат в отоманската империя, присъдата е заменена със заточение.

На 17 юни 1877 г. екзарх Антим I е изпратен на заточение в Анкара, Мала Азия. В писмо до руския император Александър II, екзарх Антим I описва тежкото положение на българския народ и моли царя да се застъпи за България. Прочитайки го, Александър II се просълзил и написал на него „Да се освободи България!“. През март 1878 г., след освобождението от турско робство, в резултат на обща амнистия екзарх Антим отново заема екзархийския си пост и взема дейно участие в изграждането

на новата българска държава. От 14 февруари до 16 април 1879 г. екзарх Антим I председателствува Учредителното народно събрание, което избира подкрепяния и от него проект за конституция. От 17 април до 26 юни 1879 г. председателствува Първото Велико народно събрание в Търново, което избира княз Батенберг за първи български княз. Екзарх Антим е избран и за председател на Първото обикновено народно събрание, но отказва.

През 1878–1879 г. екзарх Антим I се включва активно и в комитетите „Единство“, подкрепя и дава голяма материална помощ на Кресненско-Разложкото въстание. На Шипка екзарх Антим полага основния камък за издигане паметник на героите, паднали за свободата на България и по единодушното решение на Народното събрание оглавява делегация до Русия, която благодарни като митрополит, какъвто е бил преди да бъде избран за екзарх. Той завещава цялото си състояние за построяването на катедралата „Св. Димитър“, за изграждането на читалище и за развитие на просветното дело във Видин и построява голяма двуетажна прогимназия (която носи днес името му).

След Берлинския конгрес през лятото на 1879 г. Антим I организира масово събиране на подписи във Видинската и Врачанската епархия срещу решението за разпокръсване на Санстефанска България. За разлика от повечето русофилски настроени политици и иереи, Антим I отстоява неизменно българските национални интереси. Когато разбира, че руските империалистически интереси ги застрашават, той подкрепя либералите в лицето на Стефан Стамболов и Петко Каравелов, с които е и дългогодишен приятел. „Вие ни освободихте от турците, чуда се, кой ще ни освободи от Вас?“, попитал Антим I княз Дондуков през 1879 г., на банкет по повод неговото изпращане в Търново.

Антим I се обявява рязко против преврата, свалил на 9 юли 1886 г. княз Александър Батемберг, и подкрепя Стамболов и Регентството.

На 14 ноември 1885 г., през Сръбско-българската война, Антим I отказва да напусне обсадения Видин с думите „Трупът на пастира трябва да бъде там, дето пада народ и войска.“

През 1887 г. той е депутат в Третото Велико народно събрание, което избира Фердинанд за български княз и го призовава публично да спазва Търновската конституция.

На 1 декември 1888 г. екзарх Антим I предава Богу дух в град Видин.

ЖИВ И СЛЕД СМЪРТТА СИ

Продължение от 1-а стр.

Тази алея днес е разрушена от хора, които, може би, не носят българския национален дух и българско самосъзнание. Неговото име е обезсмъртено и чрез граничнопропускателен пункт „Капитан Петко войвода“, който свързва двете му родини – Беломорска Тракия и свободна България, чрез имената на множество улици, училища, предприятия. Има паракход „Капитан Петко войвода“, други паметни знаци, които

върх „Капитан Петко войвода“ в Антарктида, село Капитан Петко войвода в община Тополовград. Много показателно за народната любов е и името на село Капитан Петко, общ. Венец, обл. Шумен. Това село носи името на Войводата още от 1934 г. нищо, че както тогава, така и сега е населено с български турци. Паметникът в него е единствен в седнало положение, поставен на площада в центъра на селото. Има още много, много други паметни знаци, които

маркират голямата обич и преклонение пред неговото дело на българския народ. Варна! Какво е за Капитана град Варна? Той е свободното Отечество, щастлив брак с Радка Кравкова от гр. Казанлък в продължение на 20 години и едно продължително нечовешко изтезание. Живот, белязан с клеймото – мъченически. Варна за него е мисъл, мечта и опит за освобождение на поробена Тракия и присъединяването ѝ към свободна България. Варна за него е пристан на

непокорния му и неспокоен борчески дух, затова е и съосновател на днешния Съюз на тракийските дружества в България. А призивът му: „Момчета, работете за свободата на заробеното ни Отечество е!“ мисъл, мечта и опит за освобождение на поробена Тракия и присъединяването ѝ към свободна България. Варна за него е пристан на

квито са и тези млади хора, които днес организират празниците в негова чест в Чепеларе. Ние, сегашното поколение и идните поколения, трябва да обичаме България така както я обичаше той – легендарният син на България – Петко Кирков Каракирков или Капитан Петко войвода.

Поклон, дълбок поклон пред паметта ти, КАПИТАНЕ! България те помни!

Авторката е правнучка на Митрю Кирков Каракирков, брат на Капитан Петко войвода

ПЪРВИЯТ БИОГРАФ НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

В Тракийския дом бе
чествана 160-ата годишнина
на Христо Попконстантинов

160-ата годишнина от рождението на Христо Попконстантинов бе отбелязана в литературния салон на Тракийския дом в столицата на тържество, организирано от СТДБ и Петковското земляческо дружество „Хр. Попконстантинов“ на 10 декември т.г. Присъстваха правнуците на писателя Даниела Константинова и Георги Горбанов, изтъкнатият български езиковед чл. кор. проф. Тодор Бояджиев, родопчани и тракийци. Величко Пачилов – председател на клуб „Родопи“ откри възпоменателната вечер и благодари на петковци, че не са преставали да почитат големия родолюбец, книжовник и общественик. Слово за Христо Попконстантинов произнесе доц. д-р Георги Митринов, който подчерта, че народоведът е „началото на началата“ в изследването на фолклора, етнографията, диалектите в Родопите. Той напомни, че тази паметна вечер бе предшествана от честване в

Държавния архив в Смолян, където са събрани най-много артефакти за книжовника, а така също и в Историческия музей в града. Ораторът разкри образа на Христо Попконстантинов, който напомня на възрожденец с книгите и делата си, и с факти очерта характера му, който се отличава с честност, принципност и неподкупност и непокорство. Христо Попконстантинов е първият биограф на Капитан Петко войвода, с когото го свързва неразделно приятелство, сам Войводата е пожелал това. Доц. д-р Митринов напомни и приятелския кръг на книжовника, в който са проф. Иван Шишманов, Иван Вазов, Константин Иречек, Захарий Стоянов, Цани Гинчев, проф. Марин Дринов, Луи Леже, Стефан Веркович, Стою Шишков и др. и цитира писма между тях. Спря се и на сътрудничеството на Попконстантинов в „Сборника за народни умотворения“, на знаменития му пътепис

в изследването на родопските говори. Накрая той напомни, че творчеството на Христо Попконстантинов не е достигнало до младите читатели и е време неговите книги да бъдат преиздадени, защото от тях те ще научат много неща.

Правнучката на Христо Попконстантинов, внучка на неговия син Георги – Даниела разказа, че те заедно с братовчед си Георги Горбанов са подготвили паметна плоча и са я поставили на дома, в който е живял пращадок им – ул. „Бенковски“ 7 в столицата. Плочата има надпис: „Тук живя и твори Христо Попконстантинов (1858–1899), изтъкнат изследовател на Родопите, писател и началник на стенографското бюро в Народното събрание.“ Даниела Константинова разказа как е открила своя дядо и се е удивила как за краткия си 40 годишен живот е оставил толкова много дела като изследовател на

Родопите, като писател, като стенограф, като общественик. Тя разказа и за прабаба си Шина Бобутанова от Горно Райково, жената на Христо Попконстантинов, която отглежда шесте им деца. Двама от синовете ѝ – Георги и Константин учат във Фрайбург, но когато започва Балканската война майка им ги извиква да отидат на фронта. Константин загива при Селиолу.

Думата взеха Величко Пачилов, който говори за пътеписа „От Витоша до Родопи“, Тодор Манолов, който подкрепи идеята да се издадат съчиненията на Попконстантинов, Стоян Райчевски, който направи народопсихологическа характеристика на петковци, и Елена Кадирева, председателка на

■ Паметната плоча

петковското земляческо дружество „Христо Попконстантинов“, която заяви, че петковци никога не се забравяли знаменития си син.

ПУБЛИЧНА ЛЕКЦИЯ НА КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ В УНИБИТ

В голямата 207 аудитория на Университета за библиотекознание и информационни технологии на 13 декември т.г. председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов изнесе публична лекция. Той бе представен на присъстващите преподаватели и студенти от проф. д-р Вана Добрева, ръководителка на катедрата „Културно-историческо наследство и туризъм“ на УниБИТ. Тя представи и зам-председателят на СТДБ ген. Тодор Бояджиев. Докторант запозна присъстващите с житейската и творческата биография на Премянов, който в началото на словото си охарактеризира тракийската организация

като „остров на патриотизма“ и проследи нейната история от създаването на дружество „Странджа“ във Варна през 1896 г. с клонове в страната и с учредителен конгрес в Бургас на следващата година. Изрично подчерта, че сред създателите на организацията е Капитан Петко войвода, легендарният защитник на тракийските и родопските българи. Той подчерта, че след Руско-турската освободителна война тракийските българи, които са помагали на руските войски, неотстъпно са се борили за национално обединение. Тази борба има за връх Илинденско-Преображенското въстание през 1903 г., което има чисто български характер и спекулациите с това в Република Македония се опровергават категорично от историческите факти. Към тракийската организация са създават Тракийски младежки съюз и Тракийски

женски съюз, през 1923 г. започва да излиза вестник „Тракия“, учредява се Тракийския научен институт, чийто почетен председател е Софийският митрополит Стефан, бъдещият екзарх. И след забраняването на партиите през 1934 г. Тракийският научен институт всъщност изпълнява ролята на организацията.

Одринската епопея в Балканската война донесе освобождението на Тракия и за това 26 март – деня на падането на Одринската крепост днес е в празничния календар на страната и се чества като Деня на Тракия. Ораторът на подмина вина на монарха и на българските политици, започнали безумната Втора

Балканска война. Значително място в своята лекция Красимир Премянов отдели на първия геноцид на 20 век, извършен в Източна Тракия, където през 1913 г. са убити 70 000 българи, а 300 000 са прогонени от родните си места.

Красимир Премянов запозна аудиторията с дейността на СТДБ днес. Наред с усилията за решаване на източнотракийския въпрос в отношенията ни с Турция, организацията полага усилия и за компенсиране и на бежанците от Западна Тракия, които са пропуснали да получат обещания по действащия за кратко български закон. Не е преставала дейността по съхраняването на богатите традиции и неповторимия фолклора на тракийци като част от националната духовна съкровищница. Разностранна е дейността на ТНИ – всяка година се издават негови известия, организират се научни конференции. СТДБ издаде книгата на Любомир Милетич за разорението на тракийските българи на английски език, за дао достигне истината до повече и извън страната. През идващата година най-голямото събитие за Съюза

ще бъде 175 годишнината от рождението на Капитан Петко войвода, за което е подготвена специален план-програма, която включва и нов паметник на Войводата в Алеята на възрожденците в Борисовата градина.

В лекцията си Красимир Премянов се спря и на българската диаспора, изтъквайки връзките на Съюза с българските организации в Украйна. По-голямата част от банатските българи са тракийци, това го доказват и проучванията на учени – членове на ТНИ, в архивите в Одрин. В Крим българите имат статут на културна автономия. Ораторът разказа и за проявите на Съюза във възстановените български църкви в Одрин и Истанбул, както и за възстановяването на Метеха на Екзархията. Но той подчерта, че държавата няма единна политика за българите в чужбина. Няма отношение и към българите мохамедани в Северна Гърция.

През същата седмица публични лекции в УниБИТ имаха чл. кор на БАН д-р Иван Гранитски и акад. Георги Марков – и двамата членове на Върховния комитет на СТДБ.

УНИКАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ ПО ИЗТОЧНОТРАКИЙСКИЯ ВЪПРОС

Книгата на доц. д-р Боряна Бужашка бе представена в Тракийския дом

Книгата „Източнотракийският въпрос в българо-турските дипломатически отношения“ (1913–2016) на доц. д-р Боряна Бужашка бе представена в литературния салон на Тракийския дом в столицата на 3 декември т.г. Книгата е издание на Съюза на тракийските дружества в България и издателство „Захарий Стоянов“. Председателят на СТДБ Красимир Премянов откри премиерата с думи на благодарност към авторката, която извършва истински

научен подвиг – за първи път цялостно в монографично изследване се представя източнотракийският въпрос през призмата на дипломатическите отношения между България и Турция. Освен това книгата е написана талантливо и в нея има много документални свидетелства, след като авторката направи много усилия да се разсекрети архива на Министерството на външните работи. И не най-сетне тя е инструмент в отстояването на тракийската

кауза. Красимир Премянов изтъкна и заслугите на доц. д-р Боряна Бужашка за създаването на експозицията в Метеха на Българската екзархия в Истанбул.

Проф. дин Светлозар Елдъров в своето слово за монографичното изследване на доц. Бужашка изтъкна, че ако се каже че то е научно значимо, оригинално и актуално, значи да го принизим до рамките на трафарета, битуващ в процедурите за академичното развитие у нас. Ще си позволя отговорно да заявя, че ако изследването трябва да бъде описано и оценено само с една единствена дума, тя ще бъде уникално. И тази уникалност идва от документалната основа, от навременността, която в равна степен съчетава политическата острота на Източнотракийския въпрос в контекста на българо-турските дипломатически отношения със засиления и оправдан обществен

интерес към тях, както и с това, че научната стойност на изследването е съизмерима с неговото практическо приложение значение. Според него книгата на доц. д-р Боряна Бужашка трябва да присъства в библиотеката на всеки потомък на тракийци или на всеки българин, за когото миналото на тракийските българи е част от националната ни съдба, редом с книгите на Любомир Милетич, на Стайко Трифонов, на Стоян Райчевски. Прочетен бе приветствен адрес до доц. Бужашка от ректора на Университета за библиотекознание и информационни технологии проф. д. ик. н. Стоян Денчев. За книгата и автора говориха още посланик д-р Огнян Гърков, проф. Евгений Станчев, д-р Кръстьо Гергинов, проф. дфн Ваня Добрева и др. В своето изказване доц.

д-р Боряна Бужашка изтъкна, че нейният интерес бил предизвикан от факта, че цяло столетие продължават дипломатическите усилия на българските правителства за обещетяването на имотите на тракийските бежанци и на екзархийските имоти и тя започнала упорито да изследва тази тема. И с тази упоритост е извоювала и разсекретяването на архива на Външно министерство. На премиерата присъства и зам.председателят на СТДБ ген. Тодор Бояджиев.

КНИГА – ТЕМЕЛ НА БЪЛГАРЩИНАТА

Журналистът Валери Ковачев написа краеведско изследване за родното си село Дрангово

ГЕОРГИ КУЛОВ

Благодарение на журналиста Валери Ковачев държим в ръцете си книгата „Дрангово – следи от миналото“ (издателство „Фабер“). Тя не е просто поредната селищна история, а темел в българщината. Книгата излиза от печат в момент, когато се води истинска битка за душите на българите мохамедани. Съседни страни открито предявяват претенции към нашите братя, които в миналото са били принудени да приемат религията на Пророка Мохамед.

Книгата е отговор на многобройните спекулации, които се правят на научни форуми у нас и чужбина. Ако можем да я определим с една дума – това е коректност. Коректност към фактите и коректност към читателя. Авторът Валери Ковачев, който е дранговчанин, е подхождал към наличния документален материал с прецизност, каквато е характерна и за неговите журналистически материали. За това обаче в наши дни се изисква много смелост и гражданска доблест.

Книгата „Дрангово – следи от миналото“ проследява историята на ключовото село от най-дълбока древност до наши дни. В нея е са ползвани археологически, епиграфски, етнографски изследвания. Съдържанието се състои от отделни, тематично обособени статии. Те третират теми, като се започне от местните богове на траките и се стигне до демографските процеси в съвременното. Изключителен принос има автора в изследването на топонимията и личните имена. Безспорни са и описанията на църкви и крепости. Преданията за ислямизационните процеси също имат своя принос.

Валери Ковачев е катеричен: в Дрангово са живели християни, съхранили

принадлежността си към своя род. Той доказва, че приемането на исляма става основно чрез принуда. Валери Ковачев проследява и непоследователната политика на българските власти по отношение на имената на дранговчани. В ново време те са сменяни три пъти. През седемдесетте години на миналия век обаче селото получава подкрепата на държавата и бързо се урбанизира, а населението достига 2 000 души.

Вода от сто чучура

ИВАН БУНКОВ

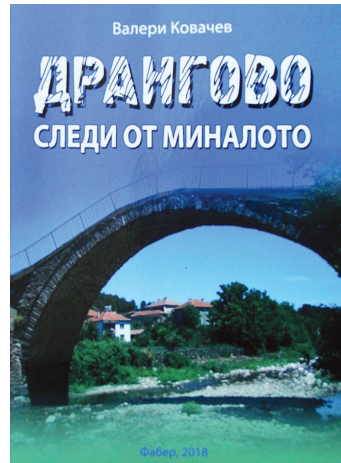
Така мога да охарактеризирам книгата на нашия колега Валери Ковачев за родното му село Дрангово. Чучурите са на едно място, но дамарите им идват отдалеч, през гори и планини, през села и махали и от различни посоки и по тях блика информация за жадните за познание читатели. Затова и всеки чучур е различен, защото представя отделен извор, от който авторът черпи знание за миналото, а и за сегашното на любимото му

Дрангово. Жадните да пият до насита. И пак да им се пие – от който си искат извор.

Лесно е да се родиш в град или село, **разпознаваме** за света, с написани и утвърдени истории, с които от малък можеш да се идентифицираш и да избереш да се гордеш ли, или не. И към тази история, ако решиш, да прибавиш и своята лична съдба или съдбата на своя род, квартал, населено място. Да се доопределиш кой си и защо си в света. Но невероятно **трудно** е да **напишеш историята първи**. Защото се стремиш всичко да обхванеш, всичко неказано на глас и всичко ненаписано да увековечиш. Такава голяма задача си е поставил Валери Ковачев и е успял. Заровил се е в архиви, в страниците на макар и на малкото книги, в които е писано за Дрангово и махалите му, разровил си е спомените, заровил се е и в спомените на близки и познати и е успял да каптира поне сто извора, от които да прекара невидимите нишки на познанието до страниците

на своята книга „Дрангово – следи от миналото“.

В нея, може да се каже, **има всичко, което иска да научи един селянин за своето село**. И всичко, което иска да прочете чужд човек за това незнайно село. Но в книгата информацията така е поднесена, че като четеш, още ти се чете и си мислиш, че това е само началото, че тези чучури могат още да се изпълнят, да блъбукат пълноводно, та никога да не пресъхват. И това ще стане не само защото **Валери Ковачев ще продължи своя си безвъзмезден кътовски труд**, но и защото ще запали

пламъка и в други дранговчани да го правят. Ще бъде – това е сигурно! И още едно е сигурно, че **няма да остане дранговски дом** – и в най-отдалечените махали, и в най-отдалечените точки на света, където живеят дранговци – в който **тази книга да не стане настолна, семейна книга**. И всеки по своему в спомени, разкази и преразкази да си я дописва.

В тази книга **авторът не**

се показва. Скрит е зад понякога сухата статистика, зад документите и фактите, зад сочните и живописни разкази на своите свидетели, зад снимки и факсимилета. Скрит, но винаги се усеща с едно – **колкото повече пише и изследва уж безпристрастно Дрангово, толкова повече обича** и все по-силно заобиква Дрангово. И не само това – тази искрица любов към родното той предава и на нас читателите. **Подтиква ни**, малко или много, да се замислим какво сме направили ние за мястото, в което сме се родили, за родния край, за България.

Аз мисля, че след написването на тази книга **Валери Ковачев е друг**. Същият, но сякаш пре-роден, подмладен човек. Защото, пишейки такава книга, човек преподглежда не само миналото и света на родното си село, той си прочита миналото и вижда отново личния си свят, **намира смисъла на досегашното**, за това кои сме, за къде сме тръгнали и какво има още да правим. Вероятно **така ще го почувстват и неговите съселани там**, в Дрангово, тук, в Кърджали и навсякъде по големия свят.

Впрочем, **пийте вода от тези сто чучура**. Ще ми повярват!

Книгата на Валери Ковачев „Дрангово – следи от миналото“ вече бе представена в Кърджали и в Кирково. Авторът подари книгата си на читалищни библиотеки в община Кирково.

ВETERАН ОТ ВОЙНАТА ДОСТИГНА СТО ГОДИНИ

Брат е на контраадмирал
Дичо Узунов

„Добре дошли на моя юбилей! Не казвам 100-годишнината, защото все още не вярвам, че съм на 100 години!“ – така ветеранът от Втората световна война Димитър Узунов от смолянското село Арда посрещна своите гости. Бай Димитър е роден на 30 октомври 1918 г. в семейството на Стефан и Тодора Узунови. Били четири деца – една сестра и трима братя. Той е средният от братята. Най-малкият е

контраадмирал Дичо Узунов – началник на Висшето военноморско училище, служил в Генералния щаб на БНА, главен инспектор на флота и представител на ООН, общественик и виден тракийски деец. Родителите им ги възпитали в дух на патриотизъм. Въпреки вековната си възраст, дядо Димитър е с много бистър ум. Лицето му е светло, чисто, без бръчки. До ресторанта, в който беше организирано тържеството за

рождения му ден, от къщата му на баира дойде на крака, леко подпирател се с бастун. Минимум три пъти на седмицата слиза до центъра на селото, да се среща и общува с хората. „В хубаво време не стоя в къщи. Излизам с комшиите на пейката. Много ме обичат и аз ги обичам“, споделя той.

Казва, че за да живее дълго един човек, е важно спокойствието, равновесието.

„Тютюнопушенето е враг, алкохолът – също. За укрепването на организма много помага движе-

нието. Аз много обичам да ходя, много работех“, добавя дядо Димитър. Детството му било трудно, с много тежка работа. Садил тютюн, носили вода да поливат по стръмните ниви, да копаят, да

брат. Още като 8-годишен носел вода на овчарите в гората. Баща му бил предприемчив. Имали варница, пчели, овце. Сеели рж, пшеница и почти не усетили нищета в онези години на глад и мизерия. Малкият му брат Дичо Узунов завършил право преди 9-ти септември и като тръгвал наесен от село бащата му давал две тенекии мед – това му била издръжката. Столетникът помни две учителки от своето детство – Елена и сестра ѝ Вира, дошли от Северна България. Участвал в първата фаза на Втората световна война – в Пирот, Нишки бани, Ниш и град Прикуплие, близо до Белград. Бил куриер в конен взвод. От войната се върнал в навечерието на новата 1945 година. „Войната е ужасна, жестока. Видях много смърт. 20-ти век беше век на войните и революциите“, казва бай Димитър и изрежда – Първата световна война, Септемврийското въстание, атентата в църквата „Св. Неделя“, съпротивителното антифашистко движение, което подпомагал. „21-ви век, – допълва той – е мирен засега. Надявам се, ако има революции, те да са в науката, техниката, постиженията“. Но е притеснен за бъдещето, защото младите хора по думите му не са добре възпитани, липсват им ценности. „Всеки гледа да използва другия, ако има възможност. Всеки се бори за своето, за личното, за общественото малко мислят“, обобщава с тъга бай Димитър.

ДОАЙЕНЪТ НА РОДОПСКИЯ ХУМОР ТОДОР МУХТАРОВ НА 90 ГОДИНИ

ЛИЯНА ФЕРОЛИ

90-годишнината на доайена на родопския хумор Тодор Мухтаров отпразнуваха в Кърджали. Творческата среща се превърна в един искрен, неподправен и съвсем спонтанен израз на голямата почит и възхищение към човека, твореца и журналиста, наричан от негови почитатели **родопския Чудомир**. Неговият изключително достоен и пословично скромен живот бе изложен като на длан пред кърджалийци. Освен на местния в. „Нов живот“, сътрудничесе и на няколко национални вестници. Нито едно културно мероприятие не минаваше без него. Но за своите 70 години на творческо присъствие в регионалните и централните медии, той не издаде нито една своя книга, въпреки не малкото предложения от приятели и издателства да го направят. Но пък това не му попречи да стане първия носител на годишната журналистическа награда „Мара Михайлова“ (2001), на почетната значка „Златното перо“ на Съюза на българ-

ските журналисти (1983) и на орден „Кирил и Методий“.

Специално за юбилея на най-благия хуморист особено ценни и прочувствени бяха двата знака на внимание към него, изработени от кърджалийския писател, художник и скулптор Емил Пенчев – фотопаното „90 години – Тодор Мухтаров – мост между поколенията“ и плакета с няколко родопски чанове, олицетворяващ будителската роля на словото. Но познаващите добре кърджалийския хуморист бяха убедени, че най-ценната за него награда бе любовта на неговите приятели, близки, на неговите ученици и следовници по перо, дошли да уважат юбилея му.

А най-голямата изненада за него бяха любимите му изпълнения на родопски народни песни в съпровод на гайда на дошлите специално за случая музиканти от Златоград. Дълбоко трогнат, той им пригласяше и припяваше, сякаш отново пресъздаващ своя вълнуващ живот, така много

СТРЕМЯХ СЕ КЪМ ДОБРОТА И ХАРМОНИЯ

приличен на родопската песен, на голямата знойна планина, преизпълнена и с възвисяване, и с мъка. Но родила в него и най-забележителния, от най-висок клас хумористичен изказ, изпълнен с добронамереност, миролюбивост. Този на баснописеца, който без грубост, без високомерие и дистанция, а с голяма доза загриженост и самоирония, предлага закачливи и поучителни шегги. Затова неговото кредо винаги е било да мислиш, да говориш, да правиш добро с много обич.

Но най-точно уловената същина на любимия на кърджалийци творец бе изведена във фотопаното, което го представя загле-

дан блажено и с очакване към „Небесните пасища“ на Стайнбек. Вперил поглед към по-доброто бъдно време. Към което ни води най-големия Орфеев идеал, предизвестяващ идването на Рая в човешките сърца чрез Любовта, побеждаваща всяка мъка, всяка бездна, всяка немощ... Чрез Орфеевия небесен път на изкуството, даващо криле на душата, копнеж за безсмъртие, хармония и нравственост. Каквито послания за духовност и хармоничен свят ни носеше с творчеството си Тодор Мухтаров.

Иван Бунков: „Тодор Мухтаров за мен е една безкрайна родопска пътека в безкрая. Идва от миналото и отива в бъдещето. Съзнава, че е натоварен с нещо велико от своите праотци, един от които е бил и кмет на Петково., съзнава, че трябва да го съхрани, да го развие да го превърне в мост на три епохи. Беше нравственият неформален лидер за мнозина. Когато не знаеш прав ли си или не, отиваш и говориш с Мухтаров. Той и сега е лакмус на истината.“

ОБИР

Тодор Мухтаров

Никога не съм обирам нито тайно, нито с взлом, а пък всеки ден намирам все по-празен моя дом! „Мраз“ – хладилникът домашен, чисто новичък наглед, е напълно отарашен, вътре в него – само лед! Старата спестовна книжка беше ми резерв дълбок, днес разгръщам я с въздишка – нямам и стотинка влог. Смятам депутат да дира с образ чист като кристал, да го питам, да не спирам: „Абе, кой ме е обрал?“

Договорът за добросъседство и сътрудничество с Република Македония и българското културно-историческо наследство

ДОЦ. Д-Р БОРЯНА БУЖАШКА

(Продължава от предишния брой)

Езикът ще се казва „македонски“, както е и признат от ООН през 1977 г. Термините „Македония“, „Република Македония“ и „Бивша югославска република Македония“ няма да могат да се използват за Северна Македония в никакъв официален контекст. Ще може да се използва прилагателното „македонски“, когато става дума за география, история и култура, а не за официален държавен контекст. Атина и Скопие приемат, че тълкуват думите „Македония“ и „македонски“ различно. За Гърция въпросът е „географски“ и „цивилизационен“, свързан с „наследството на този регион от античността до настоящето, докато за Македония става дума за препратка към „историята, езика, културата и наследството, различни от тези (в случая с Гърция).“

Ще има два „преходни периода“ за промяна на съществуващите в Македония документи: „технически“ и „политически“.

Първият – най-много 5 г. след влизането в сила на договора – е за документи за международна употреба и такива за вътрешна, които могат да се използват международно.

Вторият е за документи за вътрешна употреба в Македония. Те трябва да променят терминологията си до 5 г. след отварянето на преговорни глави с Европейския съюз в съответната област, за която се отнасят.

Според договора всички промени, които Македония ще въведе, трябва да станат част от Конституцията с една единствена поправка до края на 2018 г. Освен вече споменавания чл. 49 (за ангажимента на Македония към малцинствата зад граница) трябва да се променят и преамбюлът, и чл. 3, който гласи: „Територията на Република Македония е неделима и неотчуждаема. Постоянната граница на Република Македония е ненакърнима. Границата на Република Македония може да се смени само в съгласие с Конституцията.“

Гърция и Македония ще следят дали другата страна използва техни символи, считани за „част от историческото или културното наследство“. Специално Македония няма да може да използва т.нар. „Звезда на Виргина“ – символ на Македония, който Атина възприема като свой и който беше част от македонското знаме до средата на 90-те години.

В договора е записано условието, че Гърция няма да блокира членството на Македония в международни организации – сигнал, че при спазването му Атина няма да наложи вето на присъединяването към НАТО и евроинтеграцията на страната.

Договорът определя новото име на Македония като „Република Северна Македония“ (Republic of North Macedonia на английски, но няма да се превежда на гръцки). Името ще се използва на принципа *erga omnes* – както двустранно и международно, така и вътрешнополитически.

В българския договор има препоръка за преглед на учебните програми, който ще се осъществява от експертната комисия. За разлика от нашия договор, в гръцко-македонския същата тема е много по-сериозно разглеждана – месец след влизането в сила на договора, трябва да бъде създадена постоянна съвместна комисия от експерти по исторически, археологични и образователни въпроси. Работата на комисията ще бъде надзирана от външните министерства на двете държави. Тя ще проучи всички учебници и помагала в двете държави и в специално уточнен предварителен срок ще ги ревизира – при това така, че да се използват още от първата учебна година след влизане в сила на договора (чл. 8).

И още – тази комисия ще проучва всяко ново издание на учебник и ще се събира регулярно на заседание поне два пъти годишно. В българския договор ние българите оставихме тези проблеми да се решават от комисията, която има само правомощия в областта на историята, без да може да активира допълнителни политически процеси. Макар че в международната практика договори нямат за обект признаване на нации и език, с договора между Р Македония и Р Гърция на практика се признава македонска нация и македонски език.

В хода на преговорите между двете държави се обсъждаха имена за републиката като Горна, Нова, Вардарска Македония. Всички те бяха отхвърлени от Гърция. И така се появява името Република Илинденска Македония. То е лансирано от Зоран Заев, който заявява, че то означава „исторически континуитет, на нашите стремежи, нашата държавност, нашата гордост. Така утвърждаваме нашата македонска идентичност. Илинден е известен със въстанието от 1903 г. срещу турските окупатори.“ Освен с въстанието от 1903 г. Илинден се свързва за македонците и с учредяването през 1944 г. на Антифашисткото събрание на народното освобождение на Македония и решението му за основаването на република Вардарска Македония за съставна федерална единица на Югославия.

Гърците обаче категорично отхвърлят това име. Според тях по този начин национализмът се промъква през задната врата. Гръцката опозиция счита, че използването на Илинденското въстание е в пряка връзка с македонския иредентизъм.

В България това име също не се приема еднозначно. Официалната българска позиция е, че това е признание за общата ни история (Екатерина Захариева

– министър на външните работи на Р България), че ние нямаме проблем с него (Кр. Каракачанов – министър на отбраната и председател на ВМРО). Според Ангел Димитров (председател от българска страна на смесената българо-македонска комисия) това име е удобно за Гърция, защото по този начин спорният смисъл се насочва в друга посока. Защо не можем да приемем това име за Р Македония?

С договора с Гърция Скопие се отказва от античното минало на Р Македония. Нещата са описани много детайлно. Няма да има лещице „Ал. Македонски“, нито пък той или други от тази епоха ще присъстват в учебните програми, научните изследвания и медиите. Ще се претопят уличните табели, пътни знаци, ще се разрушат монументи и артефакти от улици, площади и магистрали. И тогава, кое събитие ще се определи като фундаментално за миналото на Р Македония? Вътрешенето на своята идентичност македонската държава ще се вкопчи неистово в илинденските корени.

Името „Илинденска Македония“ е абсолютно неприемливо, защото е свързано с нашата история, с наше въстание. Когато избухва Илинденско-Преображенското въстание Македония и Тракия са част от Османската империя. Въстанието е организирано от българите около Солун, (макар, че Заев твърди, че във въстанието участват представители на всички етнически общности в Македония, без да споменава българите), които се обединяват във ВМОРО. То отбелязва връхна точка в национално-освободителната борба на македонските и тракийските българи.

След като се отказва от античната си история заради Гърция, ако се беше приело името на Илинденско-Преображенското въстание и то само в частта му Илинден, щеше да се превърне в претенция за национална идентичност на македонската държава. В България преди години имаше идея въстанието да се нарича само Илинденско и то в противовест на наимено-

ванието Илинденско-Преображенско-Кръстовденско. Вече популярното Илинденско-Преображенско напълно изразява единната борческа воля на българския народ от албанските планини до черноморския бряг за общ свободен национален живот.

В съвременен обществен-политически план има само един истински Илинден. Това е Българският Илинден и той не би бил възможен преди 115 г. без македонските и тракийските българи. Всички членове на неговия вдъхновител и ръководител – ВМОРО, според Ив. Михайлов са „корави и неотстъпни българи“. Дадените тогава многобройни жертви с кръвта си очертаха границите на българското етническо землище. Ето това техните потомци е добре винаги да помнят, не за да прокарат нови граници, а да знаят, че за днешната свобода е платена висока цена.

Днес ние вече имаме постигнато споразумение за „съставно име за цялостна употреба“ името „Република Северна Македония“. Изненадващо гръцката страна прие име съдържащо Македония, което още веднъж показва, че новото име е прието под силен международен натиск. Разбира се, то премина през ратификация на двата парламента и референдум в Р Македония.

Българското външно министерство излезе с декларация, в която се казва, че България е признала Р Македония с конституционното ѝ име през 1992 г. и че новото име Република Северна Македония не следва да бъде интерпретирано като основание за евентуална промяна на съществуващите граници или претенции към съседите относно език, култура, история и идентичност. Но както преди и сега оценките не са еднозначни. Основните български институции и българската дипломация не защитиха националния интерес в дебата за името, за разлика от Гърция и Македония.

Спорът за името трябва да се решава с участието на българската държава. Българите от 13 века са населявали и доминирали

в същата Македония (виж картата на Българската Екзархия), а България не участва в взимането на такова важно решение. Официалната българска позиция е, че ние още през 1992 г. сме признали Р Македония с това име. Но дебати по този въпрос е имало през годините.

През април 2010 г. президентът Георги Първанов се обявява за решение „посредством формула, с която да не се създават възможности за отправяне на последващи претенции към българската държава от страна на Македония.“ По време на срещите му с гръцкия премиер Г. Папандреу и македонския президент Г. Иванов българският държавен глава настоява всяка договореност по наименованието на Република Македония с определено географско съдържание да включва „изрични гаранции за българската държава“.

Срещу приетото име „Република Северна Македония“ с подписа се противопоставят водещи български историци и общественици. Според тях „изборът на ново име на съседна балканска държава засяга пряко националните интереси на България и в тази връзка страната ни трябва да участва в избора на ново име“. Техният аргумент е, че с това име има възможност да се предявят претенции към Благоевградския и Кюстендилски окръг „Според така приетия принцип на назоваване българската Пиринска Македония също попада в обхвата на определението „Северна Македония“. Дали това определение няма да се окаже днес и в бъдеще поредното основание за претенции, полемики и унификационни кризи“. „С приемането на името Северна Македония географията рязко зачерта историята. Тя отваря път за нови измислици и политически спекулации. Твърдението че се сбъдва „вековното желание на македонския народ да говори на македонски език „е ясно потвърждение за това, какво предстои“.

Този доклад бе прочетен на научната конференция на Петрова нива тази година.

ЗАСЕДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНОТО РЪКОВОДСТВО

Тракийците подкрепят инициативата улица в София да бъде именувана на американския президент Томас Удроу Уилсън

На 11 декември т.г. се състоя заседание на Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България, ръководено от председателя на Съюза Красимир Премянов. Обсъдени бяха рамката на Отчета за работата на СТДБ за 2018 г. и рамката на план-програмата на СТДБ за 2018 г. Това са материалите, които се подготвят за Общото събрание, което е обявено за 26 януари 2019 г. През следващата година най-важното събитие за организацията ще бъде 175 години от рождението на Капитан Петко войвода. За честването ще бъде учреден инициативен комитет за национално честване и има изработен специален план.

Разгледани бяха и отчетът за изпълнението на бюджета за 2018 г. и проектобюджетът за 2019 г. Приета бе

програмата за честването на 95-ата годишнина на Тракийския младежки съюз и бе отпусната финансова помощ за осъществяването ѝ.

Централното ръководство реши да удостои с почетна грамота тракийското дружество „Капитан Петко войвода“ в Казанлък и фолклорната група „Тракия“ към

дружеството, която отбелязва 50 години от създаването си.

С най-високото отличие на Съюза – златен медал

„Капитан Петко войвода“ с лента се удостоява Костадинка Димитрова, една от основоположниците и дългогодишен председател на тракийското дружество „Капитан Петко войвода“ в Казанлък.

Съюзът на тракийските дружества в България ще подкрепя инициативата и се присъединява към нея – улица в София да бъде именувана на двайсет и осмия президент на САЩ Томас Удроу Уилсън за заслугите му, свързани със запазване и съхраняване на българската нация и държава след Първата световна война.

РАБОТНА СРЕЩА НА КМЕТОВЕТЕ В НИКОЛАЕВО

Разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“ се проведе на 5 декември 2018 г. в община Николаево. В срещата участва и председателят на СТДБ Красимир Премянов. Тя започна с приветствие от кмета г-н Косьо Косев. Той разказа за инфраструктурата, икономиката, реализираните проекти и традициите в общината-домакин.

Сред дискутираните теми бе Проектът на Закон за изменение и допълнение на ЗМСМА, изготвен от Министерство на финансите във връзка с протестите на кметове на кметства. Законопроектът е насочен към гарантиране изпълнението на общинските бюджети в частта им за кметствата. Същевременно предоставя права на кметовете на кметства за участие в комисиите за подбор на кандидати по обществените поръчки, в приемателните комисии при строителство на територията на кметството. Предвидени са и административно-наказателни разпоредби за неизпълнение на разходната част бюджета на общината в частта му за кметствата.

Всеобщо бе мнението, че предложените промени ще затруднят оперативната работа на кметовете на общини и ограничат възможността им да вземат решения, което ще промени философията на местното самоуправление.

Възстановено бе членството на община Опан в Асоциацията.

След деловата част, участниците се включиха в традиционния „кметски двубой“, който община Николаево организира всяка година в навечерието на Никулден – състезание по риболов и за най-хубаво вино собствено производство.

КОЛЕДЕН КОНЦЕРТ В ХАСКОВО

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

На 11 декември т.г. тракийското дружество „Георги Сапунаров“ и народното читалище „Тракия – 2008“ съвместно с община Хасково организираха празничен концерт, посветен на Коледа и Нова година за жителите и гостите на града.

Концертът се състоя в салона на ДКТ „Иван Димов“ – Хасково. В препълнената зала на театъра свои

поздрави към присъстващите отправиха Кирил Сарджев – председател на дружеството и зам. генералният консул на България в Одрин Радослава Кафеджийска. Сред гостите по покана присъстваха отец Александър Чъкърък и презвитера Мария Чъкърък, Маргарит

Петров – председател на тракийското дружество в Харманли и членове на УС на дружеството, общински съветници, ръководители на неправителствени организации и др.

Концертната програма изнесоха почти всички структури към организацията – представителният ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“, фолклорната група „Тракийска дъга“, детският танцов

състав „Пъстрица“, женската фолклорната група „Ручей“ при ансамбъл „Китна Тракия“ и солистката на ансамбъла Росица Делева.

Поздравителни адреси и цветя бяха поднесени от председателя на СТДБ Красимир Премянов, от кмета на Хасково Добри Беливанов, от генералния консул на България в Одрин Васил Вълчев и др.

СКРЪБНА ВЕСТ Почина Евгений Мосинов

Адвокат Евгений Мосинов на 5 декември т.г. почина минути преди да влезе в съдебно заседание. По всяка вероятност 53-годишният адвокат е бил покосен от инфаркт. Той беше сред най-известните представители на съвременното правораздаване в Бургас, специалист по гражданско право. Според колегите му е владел до съвършенство адвокатското дело, като е съчетавал своята професия с преподаване в Бургаския свободен университет. Беше кандидат за кмет за БСП, но въпреки че не спечели, се

представи достойно, оглавява групата на социалистите в местния парламент. Мосинов бе тракийски деец, защитник на тракийската кауза.

Централното ръководство на СТДБ изказва съболезнования на семейството и близките му.

представи достойно, оглавява групата на социалистите в местния парламент. Мосинов бе тракийски деец, защитник на тракийската кауза.

Централното ръководство на СТДБ изказва съболезнования на семейството и близките му.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ поздравяват рождениците на Съюза през месец януари:

Станка Чакалова – София 2 януари 1947 г.
Димчо Апостолов – Карнобат 3 януари 1944 г.
Златко Попчев – Шумен 5 януари 1941 г.
Емилия-Боряна Славкова – София 5 януари 1943 г.
Николай Хаджиев – Стара Загора 19 януари 1979 г.
Недялка Любенова – Любимец 19 януари 1960 г.
Божко Божков – Исперих 19 януари 1951 г.
Мила Спасова – Карнобат 22 януари 1939 г.
Надежда Недкова – София 24 януари 1930 г.
Лазар Налбантов – Бургас 25 януари 1986 г.
Светла Славова – Димитровград 25 януари 1978 г.
Красимир Премянов – София 27 януари 1955 г.
Ваня Стоянова – София 28 януари 1961 г.
Хайгашот Агасян – София 28 януари 1957 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталоген номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, Иван ГАЙДАРОВ – зам. гл. редактор, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

ФИЛИП СИНАПОВ:

ФИЛИП СИНАПОВ е роден в Момчилград на 3 ноември 1997 г. Израства в музикален род и запява още на четиригодишна възраст. През 2016 г. завърши Националното училище за фолклорни изкуства в Широка лъка. В момента е студент в АМТИИ в Пловдив със специалност изпълнителско изкуство-народно пеене. Завоювал е няколко златни медала от Националния фолклорен фестивал за двугласно пеене и народна песен с международно участие „Неделино“, също така от „Рожен“, „Орфеева дарба“, „Копривщица“. Носител е на златен медал от „Пиленец пее – 2014“, на златна лира от конкурса „Орфеево изворче – 2014“ в Стара Загора, златна лира от НМФК „Орфееви таланти“ – Калопер през 2015 г., златна лира и почетен знак от „Евро фолк 2015“, лауреат и носител на първа награда от НМФК „Орфееви таланти 2017“ в Пловдив. През 2014 г. реализира шест записа в БНР. В края на същата година е обявен за „Талант на Момчилград“. В ефира на Фен фолк тв може да се гледат неговите видеоклипове „Хранила майка, кутила“, „Ой, чобан“ и „Момице бела, каматна“, „Коньо, коньо“, „Момне ле, мари хубава“, „Пиленец, пъстро славеиче“.

НАДЕЖДА УШЕВА

„От приятел до приятел има огромна разлика“

– Обявен сте за „Талант на Момчилград“ как стигнахте до това признание?

– Досега с всяка моя награда, на която съм бил носител, се надявам, че съм успявал да зарадвам своите съграждани положително. Вярвам в народната мъдрост, че „камъкът си тежи на мястото“ и съм щастлив от този голям с емоционалната си стойност приз за мен.

– От малък сте закърмен с народната музика, кое ви мотивира и вдъхновява да продължавате напред?

– Огромна роля играе семейството ми, както и моите първи учители в детската градина. Те ме насочваха да се включвам във фолклорни групи, да ходя на уроци по пеене, народни танци, солфедж. Имам тяхната изключителна подкрепа и сега. Допълнителна мотивация е, естествено, любовта ми към народната песен и твърдата ми увереност, че именно млади хора като мен трябва да я съхраняват, развиват и пренесат във времето, за

■ С Таня Скечелиева

да е вечна тя. Завършил съм Националното училище за фолклорни изкуства в Широка лъка, а в момента съм студент в Академията в Пловдив – избрах и професионално да продължа с музиката.

– Къде бяха първите ви изяви? С какво ще ги запомните?

– Първите ми изяви бяха като самодеец на читалищната сцена в Момчилград. След това Рожен, Неделино, Копривщица, Лозен... Помня всички тях с много хубави моменти и приятни емоции. Те са били моята най-голяма тръпка тогава, първите ми уроци, а и на първите си сцени преодолях така наречената сценична треска.

– Носител сте на много награди, какво означават те за вас?

МЛАДИТЕ ТРЯБВА ДА СЪХРАНЯВАТ И ДА РАЗВИВАТ НАРОДНАТА ПЕСЕН

За мен няма значение дали пея пред един човек или пред хиляди, казва 21-годишният певец от Момчилград

– Всяка награда е ценна за мен, защото с нея свързвам не само изживите си из различни кътчета на България и впечатленията си от тях, но и любовта, и емоцията, която съм създал в хората, които са ме слушали да пея. Особено ценя признанието на БНР, което обяви песента ми „Хранила майка, кутила“ за фолклорна песен на 2017 г., защото тя е посветена на моя покоен дядо, който има огромна роля аз да се занимавам с пеене и музика.

– Участвате в десетки конкурси, фестивали и събори за народно пеене, какви са отзивите на публиката, какво ви казват хората?

– За мен няма значение дали пея пред един човек или пред хиляди – винаги го правя с уважение и чувство. Хората, които обичат народната музика и които са били на мои участия, са от малки деца до възрастни баби и дядовци, като този широк възрастов диапазон само може да е гордост и доказателство за силата, красотата, въздействието и непреходността на българския фолклор. Прави ми впечатление, че независимо дали песента им е позната или не, те реагират винаги много радушно и положително.

– Разкажете за новия си видеоклип „Лейлино, кузум“, който се завъртя в ефира на Фен фолк тв? Как се приема? Къде е сниман?

– „Лейлино кузум“ е четвъртият ми тазгодишен проект в музикална компания „Диапазон ръкърдс“ и телевизия „Фен фолк тв“. Засега се приема добре, има доста положителни мнения за него, както и много поздравления от слушатели, приятели и колеги. Видеореализацията е направена в Етнографски ареален комплекс „Златоград“, както и в местния музей под режисурата на Ненчо Касъмов. Тази песен ще е част от първия ми самостоятелен албум, който ще е факт съвсем скоро.

– Кои са вашите учители? На какво ви учат?

– За моя огромна радост и в училище, и в университета съм в ръцете на свестни и много добри

■ С проф. Милчо Василев

преподаватели – Соня Балабанова, Галина Йорданова, Стефка Гайдева, Николай Гурбанов, Данка Цветкова, Лозанка Пейчева, Зоя Микова и др. Искам да им изкажа благодарност за това, че са ми дали и продължават да ми дават знания и умения. На много неща са ме научили – от това как да застана на сцена и да имам правилна сценична стойка до най-дребните тънкости във вокалното изкуство. Родопските песни са ми най-много на сърце, а мой любимец и „учител“ сред родопските изпълнители е Веселин Джигов.

– Освен музика, остава ли ви време за други занимания?

– Като цяло през свободното си време отново се занимавам с пеене и музика. Моята цел е да записвам песни, които не са чувани досега. Издирвам автентичен фолклор от моето родно село Гърнати.

– Как релаксирате?

– Релаксирането за мен е по време на пътуване. Докато

шофирам, си почивам и се разтоварвам. България е уникална страна със своята природа и пътувайки из нея, човек има уникалната възможност да ѝ се наслаждава и така да се вдъхновява и разтоварва.

– Приятелите радват ли се на успехите ви? Какво ви казват близките?

– Радват се. Поради това, че непрестанно се срещам с нови и нови хора, имам възможността да създавам много приятелства. Но както се казва, от приятел до приятел има огромна разлика, тъй че близките ми приятели са малко, но пък качествени. И винаги искам тяхното мнение за каквото и да е било, а същевременно се радвам и на голяма подкрепа от тяхна страна, за което им благодаря!

– Имате ли любимо хоби?
– Специално хоби нямам. Има доста неща, с които обичам да се занимавам, но колкото и да ви се стори странно – те отново са свързани с професията ми и фолклора като цяло. Обичам да чета книги за история и традиции на отделните български селища, да се ровя из различни фонотеки или студия със записи. (в. „Дума“)

■ С танцовия състав